

Zpráva o činnosti
Rady vlády České republiky pro lidská práva
za rok 2014

datum a způsob vzniku Rady: usnesením vlády ze dne 9. prosince 1998 č. 809
poslední aktualizace statutu Rady: usnesením vlády ze dne 21. května 2014 č. 375

1. Předseda a členové Rady vlády ČR pro lidská práva

V roce 2014 prošla Rada vlády ČR pro lidská práva (dále jen „Rada“) významnými organizačními změnami. Jejich důvodem byly především změny v organizačním zajištění ochrany lidských práv na vládní úrovni. Nová vláda Mgr. Bohuslava Sobotky jmenovala na svém prvním jednání dne 29. ledna 2014 usnesením č. 80 Mgr. Jiřího Dienstbiera do funkce ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu. Tím se Mgr. Jiří Dienstbier stal členem vlády, v jehož působnosti je obecně otázka lidských práv a také Rada vlády pro lidská práva ve smyslu statutu Rady. Jelikož však vláda nejmenovala nikoho do funkce zmocněnce vlády pro lidská práva, nebyl de facto ustaven předseda Rady a Rada by se tedy nemohla scházet a jednat a tím vykonávat svou funkci poradního orgánu vlády.

Proto byl vytvořen úplně nový statut Rady, který vláda schválila na svém jednání dne 31. května 2014 usnesením č. 375. Hlavní změnou je ustavení nového předsedy Rady, kterým je člen vlády, v jehož působnosti jsou lidská práva a rovné příležitosti, kterým je nyní ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu Mgr. Jiří Dienstbier. V případě, že žádný člen vlády nebude pověřen agendou lidských práv a rovných příležitostí, bude předsedou Rady ustanoven automaticky statutem předseda vlády. Zmocněnec vlády pro lidská práva bude ustaven jako výkonný místopředseda Rady, který bude moci zastupovat předsedu Rady ve všech jeho činnostech týkajících se jednání Rady mimo ty související s jeho funkcí člena vlády či ústavního činitele (např. předkládání výstupů Rady vládě). Předseda Rady rovněž bude moci jmenovat další místopředsedy Rady a pověřit je konkrétními úkoly.

Rovněž došlo k určitému rozšíření členské základny Rady při zachování principu parity mezi státní správou a občanskou společností. Rada má podle nového statutu 25 členů – předsedu a 12 členů za státní správu a 12 členů za občanskou společnost. Novými členy ze statutu se stal zmocněnec vlády pro lidská práva jako výkonný místopředseda Rady a veřejný ochránce práv jako významný státní činitel v ochraně lidských práv v ČR. Ostatní členové za státní správu byli převzati z předchozího statutu – náměstek ministra zahraničních věcí, spravedlnosti, vnitra, práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy, kultury, zdravotnictví, pro místní rozvoj a hlavní inspektor ochrany lidských práv Ministerstva obrany. Místo předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů je nově členem Rady jeho náměstek. Statut rovněž upřesnil některé otázky týkající se rozdělení kompetencí mezi předsedu a místopředsedy Rady, funkčního období členů Rada za státní správu a role sekretariátu Rady.

Nadále platí, že členy Rady jsou rovným počtem zástupci vybraných ministerstev na úrovni náměstků, a představitelé občanské a odborné veřejnosti a akademické obce. Zatímco zástupci ministerstev zastupují příslušná ministerstva, představitelé odborné a občanské veřejnosti a akademické obce jsou jmenováni členy Rady ad personam. Zástupce ústředních státních orgánů jmenuje předseda Rady na návrh příslušného ministra, zatímco členy z občanské a odborné veřejnosti a akademické obce jmenuje přímo vláda. Funkční období členů Rady je čtyřleté. Po skončení funkčního období vykonávají členové Rady činnost do té doby, než jsou jmenováni členové noví.

Níže uvedená tabulka zachycuje členství v Radě v roce 2014

Člen rady	Zastupovaný orgán/ ad personam	Vznik členství	Zánik členství
Mgr. Jiří Dienstbier	ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu a předseda Rady	21.5.2014	-----
Neobsazeno	zmocněnec vlády pro lidská práva a	-----	-----

	výkonný místopředseda Rady		
PhDr. Jindřich Fryč	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – náměstek ministra, pro všeobecné, odborné a další vzdělávání	6.11.2012	31.8.2014
Mgr. Jaroslav Fidrmuc	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – náměstek ministra, pro vzdělávání	1.9.2014	-----
Mgr. Zoran Nerandžič	Ministerstvo obrany – hlavní inspektor ochrany lidských práv	7.10.2013	-----
Mgr. Jaroslav Hruška	Ministerstvo vnitra – 1. náměstek pro vnitřní bezpečnost	9.6.2011	30.6.2014
JUDr. Ing. Jiří Nováček	Ministerstvo vnitra – 1. náměstek pro vnitřní bezpečnost	1.7.2014	-----
JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D.	Ministerstvo spravedlnosti – náměstek sekce legislativní a mezinárodních vztahů	1.10.2013	28.2.2014
Mgr. Petr Jäger, Ph.D.	Ministerstvo spravedlnosti – náměstek pro úsek mezinárodní a ústavněprávní	1.3.2014	-----
Mgr. Jan Dobeš	Ministerstvo práce a sociálních věcí – náměstek pro sociální začleňování a rovné příležitosti	4.2.2012	16.2.2014
Mgr. Zuzana Jentschke Stöckolová	Ministerstvo práce a sociálních věcí – náměstkyně pro sociální a rodinnou politiku	17.2.2014	-----
Mgr. Martin Plíšek	Ministerstvo zdravotnictví – náměstek pro legislativu a právo	5.2.2010	23.2.2014
JUDr. Lenka Teska Arnoštová, Ph.D.	Ministerstvo zdravotnictví – náměstkyně pro legislativu a právo	24.2.2014	-----
JUDr. František Mikeš	Ministerstvo kultury – 1. náměstek ministra	29.8.2007	28.2.2014
JUDr. Kateřina Kalistová	Ministerstvo kultury – 1. náměstkyně ministra	1.3.2014	-----
Ing. Jiří Schneider	Ministerstvo zahraničních věcí – 1. náměstek ministra	17.9.2010	4.2.2014
Prof. Ing. Petr Drulák, Ph.D.	Ministerstvo zahraničních věcí – náměstek ministra pro politické záležitosti	5.2.2014	-----
Ing. Miroslav Kalous	Ministerstvo pro místní rozvoj – náměstek pro územní a bytovou politiku	27.8.2007	14.3.2014
Ing. Petr Smrček	Ministerstvo pro místní rozvoj – náměstek pro bytovou politiku, územní plánování a stavební řád	15.3.2014	-----
RNDr. Igor Němec	předseda Úřadu pro ochranu osobních údajů	19.4.2007	21.5.2014
JUDr. Alena Kučerová	náměstkyně předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů	21.5.2014	-----
Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.	veřejná ochránkyně práv	21.5.2014	----
RNDr. Kamila Bendová	ad personam, místopředsedkyně Rady	3.7.2013	----
Mgr. Michaela Freiová	ad personam	3.7.2013	----

Ing. Mgr. Oldřich Kužílek	ad personam	3.7.2013	----
Mgr. Jefim Fištejtn	ad personam	3.7.2013	----
Doc. PhDr. Ing. Marek Loužek Ph.D.	ad personam	3.7.2013	----
Ing. Ivan Chvátík, D,h.c.	ad personam	3.7.2013	----
doc. Dr. iur. Harald Christian Scheu, Mag. phil., Ph.D.	ad personam	3.7.2013	----
Mgr. Hubert Smekal, M. A. Ph.D.	ad personam	3.7.2013	----
Mgr. Daniel Kroupa, Ph.D.	ad personam	7.12.2011	----
prof. JUDr. Pavel Šturma, DrSc.	ad personam	21.5.2014	----
Mgr. Czeslaw Walek	ad personam	21.5.2014	----
Mgr. Miroslav Dvořák	ad personam	21.5.2014	----

Stejným usnesením, kterým vláda schválila nový statut Rady, byli rovněž jmenováni 3 noví členové Rady – prof. JUDr. Pavel Šturma, DrSc., Mgr. Czeslaw Walek a Mgr. Miroslav Dvořák. Pozice zmocněnce vlády pro lidská práva a výkonného místopředsedy Rady zůstala během roku 2014 neobsazena.

2. Zaměstnanci sekretariátu Rady vlády ČR pro lidská práva v roce 2014

Vedoucí sekretariátu:

Mgr. Jakub Machačka – vedoucí oddělení a tajemník Rady (od 1.3.2013), tajemník Výboru pro hospodářská, sociální a kulturní práva (od 19.5.2008 do 30.11.2014), Výboru pro občanská a politická práva (od 1.8.2008 do 30.11.2014), tajemník Výboru pro sexuální menšiny (od 1.12.2014)

Odborní pracovníci sekretariátu:

Mgr. et Mgr. Aneta Majerčíková – tajemnice Výboru pro práva dítěte a Výboru pro práva cizinců (od 1.7.2012 do 30.11.2014 a od 1.12.2014)

JUDr. Zuzana Vaníčková – tajemnice Výboru proti mučení a Výboru pro sexuální menšiny (od 15.4.2013 do 31.8.2014)

Mgr. Bc. Radek Visinger – tajemník Výboru proti mučení (od 1.4.2014 do 31.7.2014)

Mgr. Jana Hlaváčová – tajemnice Výboru pro základní práva a předcházení diskriminaci (od 1.12.2014)

Mgr. Eliška Hodysová – tajemnice Výboru proti mučení (od 1.12.2014.)

3. Přehled činnosti

3.1. Zasedání Rady a projednávaná témata

V roce 2014 zasedala Rada čtyřikrát.

1. V červnu se konala dvě zasedání Rady (5. a 30.6). Na nich Rada pokračovala v projednávání Výboru proti mučení a jinému krutému, nelidskému a ponižujícímu zacházení nebo trestání k otázce vězeňství, který nakonec s drobnými úpravami celý schválila. Na svém jednání 5.6. Rada rovněž zřídila nový Výbor pro média a schválila změnu statutu Výboru pro sexuální menšiny.
2. V říjnu (24.10.) Rada projednala podnět Výboru pro práva dítěte k některým aspektům soudních řízení ve věcech rodinně-právních a také podnět Výboru pro práva cizinců k účasti cizinců na veřejném a politickém životě, jehož projednávání však z časových důvodů přerušila. Rada kromě toho schválila statut a jednací řád Výboru pro média a byla informována o legislativních návrzích ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu v oblasti lidských práv, tj. především o novele zákona o Veřejném ochránci práv a souvisejících předpisů a také o přípravě legislativní úpravy odškodnění protiprávně sterilizovaných osob.
3. Na svém posledním zasedání Rada projednala a schválila podnět Výboru pro práva cizinců k účasti cizinců na veřejném a politickém životě, byť neschválila samotný návrh na přiznání volebního práva cizinců ve volbách do místní samosprávy, ale pouze jejich členství v politických stranách a jejich práva jako občanů obce. Rada rovněž schválila podnět Výboru pro práva cizinců ke starobním důchodům azylantů. Především však Rada schválila změny v pojetí a fungování výborů Rady. Cílem změn bylo celkově zefektivnit práci Rady a jejich poradních a pracovních orgánů snížením počtu výborů a jejich případné sloučení, snížením počtu členů výborů s důrazem na jejich efektivní činnost a aktivitu jejich členů a prohloubení spolupráce se členy výborů i mimo samotná zasedání a jejich užší zapojení do ostatní práce sekretariátu Rady i jejího předsedy. Rada proto s účinností k 30.11.2014 zrušila všechny své stávající výbory a nově s účinností od 1.12.2014 zřídila výbory nové: Výbor pro základní práva a předcházení diskriminaci, Výbor proti mučení a jinému, krutému, nelidskému a ponižujícímu zacházení, Výbor pro práva dítěte, Výbor pro práva cizinců, Výbor pro sexuální menšiny a Výbor pro média. Jejich činnost pak byla zahájena počátkem roku 2015.

3.2. Činnost pracovních skupin – výborů

1. Výbor proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání

Zástupci Výboru se v roce 2014 účastnili projednávání podnětu k otázce vězeňství v Radě. Na základě jednání Rady v prosinci 2013, kdy mnohé navrhované úkoly Rada neschválila a k dalším vnesla výtky, byl podnět před dalším projednáváním v červnu 2014 upraven a dopracován především ohledně argumentace. Výbor se věnoval i podnětu k odškodnění obětí protiprávních sterilizací a podílel se na přípravě věcného záměru zákona řešícího tuto otázku,

kteřý je připravován předsedou a sekretariátem Rady. Výbor rovněž navštívil Ústav pro výkon zabezpečovací detence v Brně, kde se seznámil s podmínkami chovanců a zacházením s nimi i s koncepčními problémy výkonu zabezpečovací detence, především souběhu s výkonem trestu odnětí svobody. Výbor též apeloval na zákonné zakotvení definice mučení do trestního zákoníku s ohledem na aplikační problémy Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.

Během roku se rovněž scházela pracovní skupina výboru k otázce extradice, k řešení problémů týkajících se kolize závazků plynoucích z mezinárodní justiční spolupráce a ochrany lidských práv, spolehlivosti diplomatických záruk, problematiky vydávacích vazeb a souběhu azylového a extradičního řízení. Pracovní skupina analyzovala situaci při extradicích a zjistila mj., že není neobvyklé, že pokud cizinec požádá o udělení mezinárodní ochrany, je po celou dobu řízení o jejím udělení držen v předběžné vazbě. Rovněž se stává, že před koncem řízení je cizinec již vydán do státu, před čímž mu přitom může být právě poskytnuta mezinárodní ochrana. Tuto praxi naštěstí závaznými stanovisky zakázal Ústavní soud. Souvisejícím problémem bylo i nedostatečné zvažování lidskoprávní situace ve státech, kam byly osoby vydávány (Rusko, Kavkaz) anebo přílišné spoléhání se na diplomatické záruky těchto států. Skupina navrhla možná řešení jako zpřísnění podmínek pro uložení předběžné vazby, stanovení jejího maximálního možného trvání či přiměřené zkrácení lhůty k rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany. Na těchto opatřeních však dosud nebyl nalezen konsensus.

2. Výbor pro práva dítěte

Výbor se ve své činnosti zaměřoval na procesní ochranu práv dětí v soudním řízení a jejich participaci na něm, a to jak v civilním, tak v trestním soudnictví. K oběma oblastem zpracoval výbor podněty obsahující opatření, která posílí postavení dítěte v soudních řízeních a zvýší jeho participaci na řízeních. Podnět k některým aspektům soudních řízení ve věcech rodinně-právních Rada schválila na svém říjnovém zasedání, podnět k právům dětí mladších 15 let v řízení o činu jinak trestném Rada dosud neprojednala. Výbor rovněž přijal podnět k legislativnímu i systémovému oddělení výkonu ústavní výchovy jako institutu rodinného práva a ochranné výchovy jako trestní sankce. Vyjádřil se také k otázce střídavé výchovy, která byla v roce 2014 předmětem několika rozhodnutí Ústavního soudu, kdy připomněl, že i při snahách spravedlivěji zohlednit práva rodičů na výchovu dítěte a na rodinný život s ním je nutno vždy zohlednit nejlepší zájem daného konkrétního dítěte, především jeho schopnosti střídavou výchovu snášet a adaptovat se na ní stejně jako schopnost rodičů spolupracovat a respektovat svá vzájemná práva a povinnosti. Výbor se rovněž věnoval ochraně dětí před sexuálním násilím, stejně jako posílení participace dětí či nezávislému systému ochrany práv dětí (tzv. dětský ombudsman). Výbor se nadále věnoval i reformám v oblasti sociálně-právní ochrany dětí a upozornil na formální míšení institucí zajišťujících dlouhodobou péči o děti v zařízeních a zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, čímž je obcházena maximální kapacita těchto zařízení. Výbor rovněž nadále podporoval přístup České republiky k mezinárodním úmluvám týkajících se práv dítěte, zejména k Úmluvě Rady Evropy o ochraně dětí před sexuálním vykořisťováním a sexuálním zneužíváním (tzv. Lanzarotská úmluva) a k Opčnímu protokolu k Úmluvě o právech dítěte týkajícímu se podáváníí oznámení.

3. Výbor pro práva cizinců

Výbor v roce 2014 předložil Radě podnět k účasti cizinců na veřejném a politickém životě, kterým se snažil podpořit participaci cizinců na správě věcí veřejných především na místní

úrovni, tj. v krajských a obecních samosprávách. Pokusil se posílit i jejich politickou participaci skrze členství v politických stranách a hnutích. Výbor rovněž přijal podnět ke starobním důchodům azylantů, kteří v ČR nedosáhli potřebné doby pojištění, a proto nedostávají žádné či velmi nízké důchody. Výbor navrhl vytvořit speciální systém nároků na starobní důchody pro tyto osoby s kratší dobou pojištění a specifickým výpočtem výše důchodu. Věnoval se rovněž připravovaným novelám v oblasti cizineckého práva, kde sledoval další vývoj. Pozornost věnoval i otázce vnímání cizinců a migrantů ve společnosti a to zejména muslimů (zásah v pražské mešitě, šátková aféra). Ti se stali právě v roce 2014 centrem společenské i mediální pozornosti a ukázali tak, že česká společnost stojí ve vztahu k nim před stejnými výzvami jako společnost jiných evropských států. Nutný je především vzájemný dialog, boj s netolerancí a snaha o integraci (nejen) muslimů do české společnosti. Výbor se rovněž opět zabýval průtahy Ministerstva vnitra v řízeních o pobytu cizinců, stejně jako i nelegálním zaměstnáváním cizinců a jeho postihováním a vrátil se i k otázce zdravotního pojištění cizinců.

4. Výbor pro sexuální menšiny

Výbor v roce 2014 pokračoval v tématu LGBT seniorů nebo homofobií ve sportu, kde byl na jednání výboru pozván Český olympijský výbor, který informoval o svých aktivitách v oblasti boje s homofobií (osvětové materiály, etické kodex apod.) Nadále se věnoval i vyloučení homosexuálů z dárcovství krve, kde došlo k určitému pozitivnímu vývoji, neboť Společnost pro transfuzní lékařství doporučila zkrátit lhůtu z úplného vyloučení darování na 1 rok pro muže, kteří měli pohlavní styk s jiným mužem a jejich sexuální partnerky obdobně jako je u pohlavního styku s HIV pozitivní osobou. Velkým tématem výboru byla otázka homofobie na školách, ke které byl ve spolupráci s MŠMT uspořádán v říjnu 2014 seminář pro pedagogy a především pro metodiky prevence rizikových jevů na školách, kteří působí přímo v terénu. Kromě brožurky „Homofobie v žákovských kolektivech - Doplnkový výukový materiál pro základní a střední školy“¹ seminář představil další výukové a metodické materiály, práce odborníků k tématu homofobie a sexuální orientace a genderová identita u dětí a mladistvých a projekty nevládních organizací. Účastníci byli seznámeni s tématem homofobie a transfobie a s nimi související šikany a také s možnostmi a způsoby jak těmto problémům čelit a předcházet jejich výskytu. Důležité bylo především poukázat na to, že děti a studenti mohou mít problémy se sexuální orientací a genderovou identitou a škola musí být schopna jim poskytnout dostatečnou pomoc a podporu. Opět byla otevřena i otázka změny pohlaví a nutnosti souvisejících operativních zásahů do tělesné integrity, které rovněž znemožňují rozvoj rodiny a pohlavní život.

5. Výbor pro média

Výbor se na svém prvním jednání věnoval problematice zobrazování menšinových skupin (Romové, cizinci) v médiích. Výbor vyjádřil snahu navázat se zástupci tištěných, audiovizuálních i elektronických médií dialog ohledně objektivního a netendenčního zobrazování příslušníků menšin, upozorňovat je na problematické aspekty reportáží a naopak doporučovat pozitivní způsoby informování o životě a postavení menšin v naší společnosti. Další možné téma našel v komunikaci s politiky a politickými stranami ohledně odklonu od populistické a zjednodušující rétoriky a naopak většího úsilí o kultivaci společnosti. Konstatoval rovněž hlubokou zakořeněnost předsudků ve společnosti, která se projevuje i

---

¹ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rlp/vybory/sexualni-mensiny/ze-zasedani-vyboru/brozura-homofobie-v-zakovskych-kolektivech---doplnekovy-vyukovy-material-pro-zakladni-a-stredni-skoly-67206/>

tváří v tvář snahám médií o objektivní zpravodajství bořící tyto předsudky, které je pak odsuzováno jako neobjektivní a nadržující (multikultitlak, politická korektnost apod.). I samo objektivní a pozitivní zpravodajství tedy nemusí vést k větší toleranci ve společnosti. V tomto směru výbor zvažoval i možnosti spolupráce s orgány činnými v trestním řízení, především Policií ČR, stejně jako s regulačními (Rada pro rozhlasové a televizní vysílání) a správními orgány (Rada České televize, Rada Českého rozhlasu). Upozornil i na osvětu veřejnosti skrze kampaně, např. právě probíhající Kampaň proti nenávisti Agentury pro sociální začleňování. Tyto cesty jsou přitom v důsledku efektivnější než např. přímá doporučení médiím, která by mohla být vnímána právě jako pokus o státní cenzuru z důvodů politické korektnosti.

3.3 Naplňování odborné dlouhodobé činnosti sekretariátu

Dlouhodobou činnost sekretariátu Rady lze rozčlenit do čtyř oblastí: první oblast představují zprávy o plnění mezinárodních smluv o lidských právech OSN, které mají vlastní kontrolní mechanismus spočívající mj. právě i v pravidelném předkládání zpráv ČR o plnění závazků obsažených v konkrétní smlouvě a jejich projednávání před kontrolními výbory OSN. Druhou skupinu tvoří zprávy o plnění doporučení Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT), které jsou zpracovávány dle aktuální potřeby, zpravidla po vykonané návštěvě tímto výborem a v návaznosti na zprávu jím vydanou. Podobnou roli plní sekretariát i vůči Evropské komisi proti rasismu a nesnášenlivosti (ECRI). Do třetí skupiny lze zařadit každoroční zprávy o stavu lidských práv v ČR. Čtvrtou oblast tvoří od roku 2014 opět narůstající a rozvíjející se agenda lidských práv v rámci EU. Poslední oblast tvoří legislativní a nelegislativní činnost spočívající ve vypracování legislativních úkolů a v předkládání podnětů Rady vládě a vypracování připomínek k materiálům předkládaným vládou jménem zmocněnkyně vlády pro lidská práva z hlediska ochrany lidských práv.

3.3.1. Zprávy o plnění závazků obsažených v mezinárodních smlouvách o lidských právech

Významnou část agendy představuje příprava zpráv o plnění závazků ČR obsažených v mezinárodních smlouvách o lidských právech, které mají jako jeden z mechanismů systémové kontroly předkládání zpráv v požadovaných intervalech, jejich projednání příslušným výborem za přítomnosti vládní delegace a následné zhodnocení výborem. Informace o tom, jak jsou doporučení výboru obsažená v závěrečném zhodnocení plněna, jsou součástí následující zprávy předkládané výboru. Kromě těchto zpráv vypracovává sekretariát Rady i odpovědi na předběžné otázky, které si zpravidla kontrolní orgány vyžádají před projednáním zprávy, a další vyjádření pro dané výbory. Sekretariát rovněž koordinuje přípravu projednání zprávy před příslušným výborem, vzájemnou komunikaci mezi členy delegace a Ministerstvem zahraničních věcí a jeho pracovníci aktivně vystupují během samotné obhajoby. Jedná se o následující zprávy:

1. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech
2. Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech
3. Úmluva o právech dítěte
4. Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace
5. Úmluva proti mučení a jinému nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání

V roce 2014 se sekretariát podílel na následujících aktivitách:

Projednávání Druhé periodické zprávy o plnění Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech

Delegaci vedla ředitelka odboru lidských práv a ochrany menšin Úřadu vlády PhDr. Mgr. Andrea Baršová a účastnili se jí zástupci sekretariátu Rady a dalších relevantních resortů. Delegace seznámila Výbor OSN pro hospodářská, sociální a kulturní práva se situací v České republice ohledně naplňování práv přiznaných paktem, tj. hospodářských sociálních a kulturních práv obsažených hlavě IV Listiny základních práv a svobod. Výbor na základě předložené zprávy i uvedených informací vydal doporučení, které zaslal České republice. Kromě obecných otázek aplikace paktu v českém právu a ochrany před diskriminací se doporučení týkala diskriminace Romů v přístupu ke vzdělání, zaměstnání, bydlení a přístupu k sociálním službám a jejich integrace do společnosti. Výbor se ale stejně dotkl i diskriminace v přístupu k cizincům a migrantům v sociálních právech (např. zdravotní péče) a rovnosti v odměňování za stejnou práci mezi muži a ženami. Z obecných otázek se výbor dotkl boje s nezaměstnaností a doporučil pravidelné zvyšování minimální mzdy stejně jako postupné rušení sociálních škrťů z minulých let. Rovněž doporučil zřídít systém přístupného sociálního bydlení a bojovat s bezdomovectvím. Pozornost výbor věnoval i inkluzivnímu vzdělávání nejen romských dětí, ale i dětí se zdravotním postižením, stejně jako deinstitucionalizaci péče o osoby s duševním a mentálním postižením.

Vyjádření České republiky k některým závěrečným doporučením Výboru OSN pro lidská práva přijatým na základě projednání Třetí periodické zprávy České republiky o plnění Mezinárodního paktu o občanských a politických právech

Vyjádření bylo zpracováno na základě závěrečných doporučení Výboru pro lidská práva přijatým na základě projednání Třetí periodické zprávy České republiky o plnění Mezinárodního paktu o občanských a politických právech v červenci 2013. Výbor si speciálně vyžádal vyjádření k 3 doporučením týkajícím se zřízení národní instituce na podporu a ochranu lidských práv, boje proti extremismu a rasové kriminalitě a souvisejícímu vzdělávání státních orgánů, podpoře tolerance ve společnosti a pochopení a úcty k romské historii a kultuře, odškodnění obětí protiprávních sterilizací a zabránění jejich opakování a omezování právní způsobilosti osob se zdravotním postižením. Vyjádření bylo schváleno usnesením vlády ze dne 20. října 2014 č. 855 a následně zasláno OSN.

3.3.2. Sekretariát Rady jako kontaktní místo pro orgány Rady Evropy (Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání a Evropská komise proti rasismu a nesnášenlivosti)

Sekretariát Rady působí jako kontaktní místo pro Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (Committee for Prevention of Torture, dále jen „CPT“), kdy jeden z pracovníků sekretariátu Rady je přímo určen jako styčný úředník. Zpravidla jde o pracovníka, který je tajemníkem Výboru proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání. V případě, že CPT oznámí, že navštíví ČR, je tento pracovník sekretariátu Rady osobou pověřenou k přímé komunikaci se členy i sekretariátem CPT a zajišťuje jeho návštěvu nejen po stránce logistické, ale i věcné. Podobně funguje i spolupráce s Evropskou komisí proti rasismu a nesnášenlivosti (European Commission against Racism and Intolerance, dále jen „ECRI“), kdy opět jeden ze zaměstnanců sekretariátu zabývající se otázkou diskriminace funguje jako styčná osoba pro ECRI během jejich návštěv i v mezičase.

Oba orgány vykonaly návštěvu České republiky právě v roce 2014. Počátkem dubna navštívila ČR delegace CPT vedená jeho předsedou Lätifem Hüseynovem. Delegace navštívila: pohotovostní a eskortní jednotku krajského ředitelství policie Brno a Praha-

Kongresová, policejní ředitelství v Jičíně a Mostě, policejní stanice v Lovosicích a Mladé Boleslavi I a II, Zařízení pro zajištění cizinců v Bělé pod Bezdězem-Jezové, Vazební věznici a ústav pro výkon zabezpečovací detence Brno, Vazební věznici v Litoměřicích, vazební oddělení Vazební věznice Praha-Pankrác, Věznici Valdice, jednotku pro mladistvé ve Věznici Všehrdy a Psychiatrickou nemocnici v Kosmonosech. Delegace se rovněž setkala se zástupci státních orgánů včetně předsedy Rady a některými členy Rady z řad náměstků ministrů, s veřejnou ochránkyní práv jako národním preventivním mechanismem před mučením a špatným zacházením a s členy Výboru proti mučení a jinému krutému, nelidskému a ponižujícímu zacházení a zástupci nevládních organizací. Po návštěvě CPT vypracoval zprávu z návštěvy, ve které shrnul svá zjištění, zhodnotil situaci v zařízeních a doporučil kroky ke zlepšení zacházení s umístěnými osobami. Zprávu zaslal koncem roku 2014 vládě ČR k vyjádření, které bude CPT zasláno v půli roku 2015.

ECRI navštívila ČR koncem listopadu. Při návštěvě se ECRI věnovala tématům jako boj proti rasismu a nesnášenlivosti, boj proti diskriminaci, osvěta k toleranci a vzájemnému dialogu, integrace Romů a cizinců a ochrana práv LGBT osob. Delegace složená z dvou členů ECRI se setkala se zástupci státních orgánů včetně předsedy Rady i nevládních organizací. Dále se setkala se zástupci Kanceláře veřejného ochránce práv i Rady pro rozhlasové a televizní vysílání. Delegace rovněž navštívila Ústí nad Labem, kde se setkala se zástupci města i Ústeckého kraje a navštívila Základní školu Předlice věnující se vzdělávání romských dětí i krajské centrum pro integraci cizinců. I z této návštěvy vyhotoví ECRI zprávu, ve které zhodnotí situaci a formuluje doporučení pro ochranu před rasismem a diskriminací a kterou zašle vládě ČR v roce 2015.

3.3.3. Evropská agenda

V roce 2014 byla sekretariátu vrácena agenda EU v oblasti lidských práv. Tato agenda se týká především dvou témat. Prvním je projednávání návrhu směrnice Rady, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich náboženství nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci. Tento návrh je v pracovních skupinách Rady projednáván od roku 2008. Jako gestor sekretariát připravil především změnu původní negativní rámcové pozice vlády ČR k návrhu na konstruktivně pozitivní. Následně je úlohou sekretariátu připravovat instrukce pro jednotlivá jednání pracovní skupiny Rady a vyjadřovat se k předloženým návrhům na změny textu, případně se jednání přímo zúčastnit. Druhým tématem je Agentura EU pro základní práva (Fundamental Rights Agency, dále jen „FRA“), kde je vedoucí sekretariátu styčným úředníkem pro ČR a zúčastní se pravidelných půlročních setkání v sídle FRA ve Vídni, případně dalších akcí FRA. Zprostředkuje rovněž jakoukoliv další komunikaci FRA s ČR jako vyjádření k dokumentům týkajícím se ČR, poskytování informací o situaci v ČR, sběr dat apod. Sekretariát se rovněž vyjadřuje k dalším otázkám ochrany lidských práv v právu EU jako implementace Listiny základních práv EU, práva dětí a další.

3.3.4. Každoroční zpráva o stavu lidských práv

Sekretariát vypracovává od roku 1998 každoroční zprávu o stavu lidských práv v ČR. Tyto zprávy jsou určeny vládě ČR pro potřeby rozhodování o prioritách v oblasti ochrany lidských práv, ale i členům zákonodárského sboru a široké veřejnosti jako informace o dodržování lidských práv v ČR. Dosažený pokrok i přetrvávající nedostatky jsou hodnoceny především ve vztahu k ústavnímu pořádku a mezinárodním smlouvám o lidských právech, jichž je ČR

smluvní stranou.² Zpráva je rovněž předkládána pro informaci Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu ČR, kde jí většinou projednají příslušné výbory.³ Zpráva za rok 2013 byla vládou vzata na vědomí dne 21. července 2014 usnesením č. 616.

3.3.5. Legislativní a nelegislativní činnost

Vlastní legislativní a nelegislativní činnost sekretariátu Rady vychází z úkolů uložených vládou členovi vlády, v jehož působnosti Rada pracuje.

Sekretariát Rady v roce 2014 zpracoval návrh zákona, kterým se mění zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Návrh především přiznává ochránci dvě nová oprávnění: podávat Ústavnímu soudu návrh na zrušení zákona či jeho části, čímž by mohl rovněž reagovat na poznatky zjištěné v praxi, pokud by dospěl k názoru, že některý zákon či jeho ustanovení jsou v rozporu s ústavním pořádkem. Druhé nové oprávnění má ochránci umožnit podat veřejnou žalobu ve věcech diskriminace, pokud by se dotýkala většího či neurčitého počtu lidí či jinak narušovalo veřejný zájem. Ochránce by se mohl vůči diskriminujícímu subjektu domáhat, aby ukončil diskriminující jednání a aby napravil protiprávní stav a odstranil jeho následky. Novela rovněž obsahuje drobné novely zákona o Veřejném ochránci práv směřující především k menšímu formalismu a větší flexibilitě a efektivnosti činnosti ochránce (např. koncentrace komunikačního procesu s úřadem či vyjasnění povinností subjektů spolupracujících s ochráncem). Novela původně rovněž obsahovala pověření ochránce monitorováním naplňování Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, ale toto oprávnění bylo nakonec vypuštěno, jelikož nebyly poskytnuty finance na jeho výkon. Návrh v této podobě vláda schválila na svém jednání dne 8. prosince 2014 usnesením č. 1007 a podstoupila jej Poslanecké sněmovně.⁴

Nadále platí, že předseda Rady je připomínkovým místem pro všechny vládní materiály z hlediska ochrany lidských práv a základních svobod podle čl. 5 odst. 1 písm. a) Legislativních pravidel vlády a čl. II odst. 1 Jednacího řádu vlády jako člen vlády pověřený koordinací činnosti vlády v oblasti lidských práv. V tomto směru tedy přes neobsazení pozice zmocněnce vlády pro lidská práva nedošlo k žádným faktickým změnám. Sekretariát Rady v této souvislosti proto nadále vypracovává připomínky jménem předsedy Rady především k legislativním návrhům vlády a k hlavním koncepčním dokumentům vlády týkajícím se ochrany lidských práv a základních svobod.

4. Výstupy

4.1. Přehled materiálů vypracovaných sekretariátem Rady, které byly předloženy vládě ČR k projednání:

<i>druh výstupu (počet celkem)</i>	<i>vláda</i>			
	<i>projednala jako informaci</i>	<i>vzala na vědomí</i>	<i>schválila usnesením</i>	<i>odmítla</i>

² Zprávy o stavu lidských práv jsou zveřejněny na internetových stránkách Úřadu vlády ČR.

³ Zprávu za rok 2014 takto projednal Petiční výbor Poslanecké sněmovny na své schůzi dne 8. října 2014, kdy jí vzal na vědomí a pověřil jejím projednáním svůj Podvýbor pro lidská práva (usnesení č. 58), který tak učinil na svém jednání dne 18. listopadu 2014.

⁴ Návrh je projednáván jako sněmovní tisk č. 379.

zprávy pro vládu (1)	-	Zpráva o stavu lidských práv v ČR v roce 2013 ⁵	-	-
zprávy pro mezinárodní instituce (1)	-	-	Vyjádření České republiky k některým závěrečným doporučením Výboru OSN pro lidská práva ⁶	-
informace pro vládu (1)	Zpráva o činnosti Rady vlády pro lidská práva v roce 2013 ⁷	-	-	-
návrhy nelegislativních opatření (1)	-	-	Návrh statutu Rady vlády pro lidská práva a jmenování členů Rady vlády pro lidská práva a jejich stálých zástupců ⁸	-
návrhy legislativních změn (1)	-	-	Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony ⁹	-
připomínky k návrhu obecně závazných právních předpisů	Předseda Rady je z titulu člena vlády, v jehož působnosti je koordinační činnost v oblasti lidských práv jak podle Legislativních pravidel vlády, tak podle Jednacího řádu vlády připomínkovým místem ve věcech dotýkajících se problematiky lidských práv.			
jiné	-	-	-	-

4.2. Další výstupy:

1. Příprava a účast na projednání Druhé periodické zprávy České republiky o plnění Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech
2. Příprava a organizace monitorovací návštěvy Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání v ČR
3. Příprava a organizace monitorovací návštěvy Evropské komise proti rasismu a nesnášenlivosti v ČR

5. Rozdělení dotací

Rada nerozhoduje ani se nepodílí na rozhodování o dotacích.

⁵ Vzato na vědomí usnesením vlády ze dne 21. července 2014 č. 616.

⁶ Schváleno usnesením vlády ze dne 20. října 2014 č. 855.

⁷ Vládě byla předložena pro informaci na jejím jednání dne 4. června 2014.

⁸ Schváleno usnesením vlády ze dne 31. května 2014 č. 375.

⁹ Schváleno usnesením vlády ze dne 8. prosince 2014 č. 1007.

6. Zahraníční aktivity a účast na akcích pořádaných mezinárodními organizacemi

Mezinárodní aktivity sekretariátu a jejich výstupy jsou rovněž popsány v částech 3.3.1 – 3.3.3 zprávy. Kromě toho se v roce 2014 členové sekretariátu účastnili následujících zahraničních akcí.

V lednu 2013 byla Evropskou komisí nově ustavena neformální expertní skupiny pro práva dítěte. Cílem skupiny je zlepšit ochranu práv dětí v členských státech pomocí sdílení příkladů dobré praxe, kooperace a komunikace mezi zástupci členských zemí na odpovědnými za ochranu práv dětí a Evropskou komisí a mezi těmito zástupci navzájem. Skládá se z odborníků všech členských zemí Evropské unie. Členkou za Českou republiku se stala Mgr. Aneta Majerčíková, která se ve dnech 18. února, 27. května a 7. října 2014 zúčastnila jednání skupiny v Bruselu.

Ve dnech 26.-29.3.2014 se Mgr. Aneta Majerčíková účastnila v Dubrovniku Konference Rady Evropy a Chorvatska k implementaci Strategie Rady Evropy pro práva dítěte na období 2012-2015. Cílem konference bylo vyhodnotit dosavadní naplňování Strategie a identifikovat priority v následujících dvou letech a budoucí výzvy v oblasti práv dětí. Mgr. Majerčíková se zúčastnila kulatého stolu o prevenci a potírání sexuálního násilí na dětech a kulatého stolu o dětské participaci, kde byl představen nástroj Rady Evropy k posouzení úrovně dětské participace v členských státech. Účast na konferenci seznámila pracovníky sekretariátu Rady s aktuálním stavem implementace Strategie Rady Evropy pro práva dítěte i oblastmi, které jsou na mezinárodní úrovni vnímány jako problematické a jimž se bude věnovat pozornost do budoucna.

Ve dnech 6. a 7.11.2014 se Mgr. Jakub Machačka zúčastnil setkání na vysoké úrovni k rovnosti a nediskriminaci pořádaného v Římě v rámci IT PRES. Cílem setkání bylo stanovit rámce nové politiky EU v oblasti boje proti diskriminaci. Za tímto účelem byla zřízena nová Skupina na vysoké úrovni pro nediskriminaci, jejichž činnosti se budou zástupci sekretariátu zúčastnit. Setkání se pokusilo nabídnout řešení některých otázek souvisejících s bojem proti diskriminaci a poukázat na další, které přitom jsou ve většinové společnosti často přehlíženy (např. práva cizinců, LGBT). Účastníci konference se podělili o zkušenosti z oblastí své činnosti, které budou v sekretariátu následně využity při přípravě novely antidiskriminačního zákona i dalších opatření v oblasti diskriminace.

Ve dnech 10. a 11.11.2014 se Mgr. Aneta Majerčíková zúčastnila Výroční konference Agentury EU pro základní práva pořádané IT PRES v Římě, která se věnovala problematice práv cizinců a migrantů, která je v poslední době v EU pocíťována obzvláště palčivě. Cílem konference byla výměna názorů a hledání cest k zajištění respektu k základním právům v současné i budoucí migrační politice na úrovni EU i členských států. Nové postupy by měly reagovat nejen na humanitární aspekty současného přílivu migrantů do EU, ale přispívat i k úspěšné integraci stávajících migrantů v EU do evropské společnosti a k rozvoji vzájemné tolerance a respektu mezi imigranty a občany EU. Výsledky jednání a příklady dobré praxe budou moci být využity i v budoucí činnosti sekretariátu i odborných orgánů Rady, především nového Výboru pro práva cizinců.

Následně ve dnech 13. a 14.11.2014 se Mgr. Aneta Majerčíková zúčastnila jednání Výboru expertů Rady Evropy k přípravě Strategie práv dítěte (DECS-ENF) ve Štrasburku. První jednání výboru expertů se věnovalo současnému stavu implementace stávající strategie pro roky 2012-2015 a dále tématům nové strategie pro roky 2016 a následující. Hlavními tématy byly ochrana dětí před násilím včetně násilí sexuálního a násilí na internetu, služby a přístupy přátelské dětem v oblasti státní správy i soukromé činnosti, zranitelné skupiny dětí (obzvláště děti-příslušníci menšin a děti-migranti) a participace dětí. Např. k tématu ochrany dětí na internetu v České republice byly prezentovány jako příklad dobré praxe internetové stránky www.bezpecnyinternet.cz a materiály publikované na těchto stránkách uzpůsobené mj. dětem v různých věkových kategoriích. Díky účasti na jednání se sekretariát bude moci zapojit do tvorby nové strategie a využít získané informace v činnosti nového Výboru pro práva dítěte.

Ve dnech 9. a 10.12.2014 se pak Mgr. Aneta Majerčíková zúčastnila konference Rady Evropy o nejlepším zájmu dítěte pořádané belgickým předsednictvím Výboru ministrů RE. Konference se věnovala tématu nejlepšího zájmu dítěte plynoucího z Úmluvy o právech dítěte především v oblasti rodinných vztahů. Konference hledala možnosti praktického zohlednění a ochrany nejlepšího zájmu dítěte, podpůrné faktory i překážky a snažila se navrhnout praktické postupy a standardy jednání státních orgánů i soukromých subjektů v souladu s nejlepším zájmem dítěte. Získané informace a zkušenosti budou využity pro činnost sekretariátu Rady i nového Výboru pro práva dítěte.

7. Výdaje

mzdy a platy zaměstnanců		1 600 369,00
pojistné celkem		713 264,75
výdaje na tuzemské služební cesty		1 003,00
výdaje na zahraniční služební cesty		32 516,14
odměny členům PPOV (ne zaměstnanci)		0
cestovné členů/expertů		0
externí zakázky sledované podle PPOV – celkem		0
z	OON – DPP a DPČ	0
toho	fakturované	0
telefony		24 877,71
Pohoštění celkem		16 122,98
z toho	limit pro sekretariát ¹⁰	6 000,00
	mimo limit sekretariátu	7 206,95
jiné přímo zjistitelné výdaje (překlady, polygrafie, školení)		83 862,81
úcelově přidělené prostředky		0
Celkem		2 623 293,79

Počet zaměstnanců podle platových tříd v roce 2014		z toho na částečný úvazek
celkem	4	-
14	4	-

¹⁰ Limit na pohoštění byl v roce 2014 přidělen na celý Odbor lidských práv a ochrany menšin, jehož součástí je Oddělení kanceláře Rady vlády ČR pro lidská práva. Pro rok 2014 se jednalo o částku 4 000 Kč. Z této částky nelze určit, kolik výdajů spotřeboval přímo sekretariát Rady ve sledovaném roce.

Sekretariát není samostatnou jednotkou a jeho výdaje jsou součástí výdajů Úřadu vlády.

8. Plán činnosti a rozpočet

Předpokládané výstupy Rady a jejího sekretariátu v roce 2015 jsou určeny zejména Plánem legislativních prací a nelegislativních úkolů vlády na rok 2015 a závazky vyplývajícími pro ČR z mezinárodních úmluv. Jedná se zejména o následující dokumenty a věci:

- Věcný záměr zákona o odškodnění obětí protiprávních sterilizací
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění zákona č. 89/2012 Sb., a další související předpisy
- Zpráva o stavu lidských práv v ČR v roce 2014
- Zpráva o činnosti Rady vlády ČR pro lidská práva v roce 2014
- Vyjádření České republiky ke Zprávě Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání z návštěvy České republiky v roce 2014
- Příprava projednání Desáté a jedenácté periodické zprávy o plnění Mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem rasové diskriminace

Předpokládané náklady pro rok 2015 budou přibližně odpovídat nákladům roku 2014.